

Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2100020 Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop' en tot definitieve vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten

DE VLAAMSE REGERING,

Gelet op het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu, artikel 7, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, artikel 8, artikel 13, §1, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, artikel 36bis, §9, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 22 april 2005, 19 mei 2006, 7 december 2007 en 12 december 2008, artikel 36ter, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 19 mei 2006, 27 april 2007 en 8 mei 2009, en artikel 51, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2004;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszones;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 2011 tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2100020 Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop' en tot vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, waarmee de Regering het voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het desbetreffende gebied principieel heeft vastgesteld;

Gelet op het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, gegeven op 24 oktober 2011;

Gelet op het advies 2011-71 van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, gegeven op 20 oktober 2011;

Gelet op het gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012, gegeven op 19 januari 2012/27 januari 2012, het gemeenschappelijk advies 21-2012/04-2012, gegeven op

22 maart 2012/30/ maart 2012 en het gemeenschappelijk advies 64-2012, gegeven op 28 september 2012, van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij;

Gelet op de adviesaanvraag die op 21 december 2011 bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen is ingediend, met toepassing van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Overwegende dat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen op 11 januari 2012 beslist heeft geen advies uit te brengen over de voorontwerpen van besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszones, zoals door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen bekrachtigd op 18 januari 2012;

Gelet op het decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, artikel 21, dat toestaat dat wordt voorbijgegaan aan de ontstentenis van een advies;

Gelet op het advies 53.851/1/V t.e.m. 53.886/1/V van de Raad van State, gegeven op 18 september 2013, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat op grond van artikel 36bis, §9, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu, hierna het Natuurdecreet te noemen, de Vlaamse Regering elk gebied dat in aanmerking komt als speciale beschermingszone en dat ze definitief heeft vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet of dat krachtens artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet bij besluit als speciale beschermingszone moet aanwijzen; dat ze dat zo spoedig mogelijk moet doen, uiterlijk binnen zes jaar nadat de Europese Commissie het gebied van communautair belang heeft verklaard;

Overwegende dat het gebied 'BE2100020 Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop' bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszones, is vastgesteld als gebied dat ter uitvoering van artikel 4.1 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, hierna de Habitatrichtlijn te noemen, door het Vlaamse Gewest aan de Europese Commissie is voorgesteld als speciale beschermingszone en daarom, ingevolge artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet, geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet;

Overwegende dat de Europese Commissie het voormelde gebied van communautair belang heeft verklaard bij beschikking 2004/813/EG van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio; dat het voormelde gebied moet worden aangewezen als speciale beschermingszone;

Overwegende dat de speciale beschermingszones met toepassing van de Habitatrichtlijn moeten worden aangewezen voor de instandhouding van de habitats uit de bijlage I bij het Natuurdecreet en van de soorten uit de bijlage II bij het Natuurdecreet;

Overwegende dat artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, hierna het Procedurebesluit te noemen, de elementen opsomt die een aanwijzingsbesluit moet bevatten; dat overeenkomstig artikel 10 van het Procedurebesluit een voorstel voor toevoegingen of schrappingen van Europees te beschermen habitats en soorten in het aanwijzingsbesluit opgenomen moet worden als dat vereist is op basis van nieuwe wetenschappelijke gegevens; dat bij de rapportering over de staat van instandhouding van de Europees te beschermen soorten en habitats ter uitvoering van artikel 17.1 van de Habitatrichtlijn en tijdens de opmaak van het rapport ter onderbouwing van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen van 8 mei 2010 als vermeld in artikel 5 van het Procedurebesluit, en het rapport ter onderbouwing van de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, nieuwe wetenschappelijke gegevens werden verzameld over het voorkomen van Europees te beschermen soorten en habitats in dat gebied en het belang van dat gebied voor het duurzame voortbestaan van die soorten en habitats in Vlaanderen;

Overwegende dat op grond van artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet ter uitvoering van de Habitatrichtlijn en richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand, de administratieve overheid binnen de speciale beschermingszones de nodige instandhoudingsmaatregelen neemt die moeten beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen habitats, vermeld in bijlage I van het Natuurdecreet, en de soorten, vermeld in de bijlagen II, III en IV van het Natuurdecreet, alsook van de niet in bijlage IV van het decreet genoemde en op het grondgebied van het Vlaamse Gewest geregeld voorkomende soorten trekvogels;

Overwegende dat krachtens artikel 10 van het Procedurebesluit, voor elk gebied dat moet worden aangewezen als speciale beschermingszone op grond van artikel 36bis, §9, van het Natuurdecreet, het voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen moet worden geïntegreerd in het voorontwerp van aanwijzingsbesluit; dat het besluit dat het gebied 'BE2100020 Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop' aanwijst als speciale beschermingszone de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied moet bevatten;

Overwegende dat de instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied worden opgemaakt op basis van een rapport dat de componenten, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, bevat; dat in het daarin te formuleren voorstel van instandhoudingsdoelstellingen de prioriteiten worden geïntegreerd; dat waar in het Procedurebesluit prioriteiten zijn gedefinieerd als "een voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen binnen een Europees te beschermen gebied, gelet op de Europees te beschermen soorten en habitats waarvoor het gebied is aangeduid, gelet op de desbetreffende gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en gelet op de voor dat Europees te beschermen gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging met betrekking tot de in

dat gebied te beschermen soorten en habitats”, die 'voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen' te begrijpen is als de oplistings van een aantal te nemen acties die inspelen op de naar voren geschoven instandhoudingsdoelstellingen; dat die acties niet per definitie zullen toelaten om *alle* instandhoudingsdoelstellingen te realiseren, maar dat het prioritair aanpakken ervan een sterke voorkeur geniet;

Overwegende dat, overeenkomstig artikel 9 van het Procedurebesluit, de minister een voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten vaststelt op basis van 1° het bovenvermelde rapport, 2° een door het Agentschap voor Natuur en Bos opgemaakt verslag over een consultatie, met betrekking tot dat rapport, van de betrokken doelgroepen in het Europees te beschermen gebied in kwestie, 3° het overleg met de gewestelijke overleggroep, vermeld in artikel 3 van het Procedurebesluit, over de in de twee vorige punten vermelde documenten; dat het verslag over de consultatie van de lokale doelgroepen is opgemaakt op 21 maart 2011 en dat het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep heeft plaatsgevonden op 18 november 2010, 31 maart 2011, 7 juni 2011;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos, op grond van de besprekingen bij dat overleg, het ontwerprapport, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit heeft afgewerkt en het rapport heeft overhandigd aan de bevoegde minister op 14 juli 2011; dat het rapport alle componenten bevat die vereist zijn op grond van dat artikel 8;

Overwegende dat de bevoegde minister, op basis van het haar op 14 juli 2011 overhandigde rapport, het bovenvermelde verslag over de consultatie en het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep, het voorontwerp van de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het gebied heeft vastgesteld;

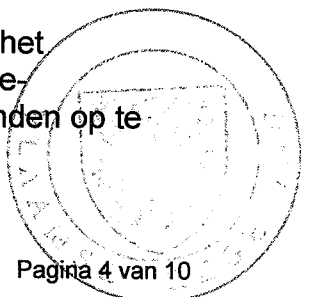
Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos rekening heeft gehouden met de ontvangen adviezen 2011-71, 06-2012/01-2012, 21-2012/04-2012 en 64-2012 van de strategische adviesraden, waaruit wijzigingen aan de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, zoals door de Vlaamse regering principieel goedgekeurd op 16 september 2011, zijn gevolgd;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 suggereert dat de Vlaamse Overheid zich ter dege voorbereidt op mogelijke vervolgstappen in lijn met het lopende overlegproces en daarover ook duidelijk communiceert met de overlegpartners;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners het overlegproces heeft geëvalueerd en bijgestuurd, in samenwerking met de overlegpartners het implementatietraject heeft uitgewerkt en dat de overlegpartners actief betrokken werden in de werkgroepen rond bestaande kwesties;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 voorstelt om de aanbevelingen van de WTC verder door te vertalen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners vijf kwestie-werkgroepen opstartte die een aantal steeds weerkerende kwesties dienden op te

lossen, dat de Vlaamse Overleggroep besliste de referentiewaarden niet te wijzigen tijdens het huidige proces, gezien dit een voor Europe juridisch onaanvaardbaar uitstel voor de goedkeuring van de instandhoudingsdoelstellingen en prioritairere inspanningen zou teweegbrengen, dat in het voorjaar 2013 een WBC rond de referentiewaarden wordt opgestart, waarna deze in functie van de eventuele herziening van de doelstellingen ikv de monitoring en zesjaarlijkse rapportering en evaluatie door de EC, al dan niet bijgesteld kunnen worden; dat de gewijzigde instandhoudingsdoelstellingen door de WTC opnieuw bekeken werden en de conclusie van de WTC hierover voorwaardelijk gunstig was;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 vraagt dat er werk wordt gemaakt van een uitvoeringsplan in overleg met de doelgroepen, zodat het voor de betrokken actoren duidelijk is wie welke doelen waar en wanneer moet realiseren;

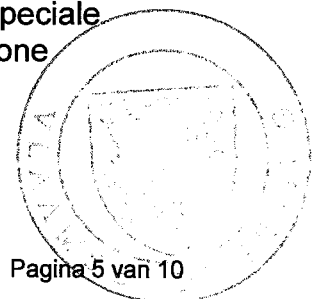
Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd en dat er voor de figuur van een Natura 2000 management plan per speciale beschermingszone gekozen wordt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het overleg over de algemene aandachtspunten bij voorkeur voor eind 2012 gebeurt, bijvoorbeeld binnen de werkgroepen die de kwesties behandelen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners de verwerking van de algemene aandachtspunten heeft geïntegreerd in de werking van de vijf opgestarte kwestie-werkgroepen en dat de betrokken sectoren na de resultaten van de kwestie-werkgroepen en de andere overlegfora, een samenvatting van de nog relevante aandachtspunten voor de implementatie hebben ingediend, dewelke aan de Vlaamse regering worden overgemaakt in de 'standpuntennota';

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat bij een gefaseerde evaluatie van de IHD (ten minste) volgende punten in onderlinge afweging mee in rekening gebracht worden: socio-economische toets, algemene impact van ruimtebeslag beperken, voldoende waarborgen van de lokale gunstige staat van instandhouding in het belang van het behoud van het areaal, belang van een robuust doelenkader als buffer voor de dynamiek van de open ruimte;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners zowel bij de totstandkoming van de gewestelijke en specifieke instandhoudingsdoelstellingen als bij de optimalisatie van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen binnen de werkgroep kalibratie, deze punten in overweging genomen hebben en overwegende dat niet voor elk Europees te beschermen habitat of soort dat voor een speciale beschermingszone is aangemeld of binnen een speciale beschermingszone voorkomt, er gestreefd moet worden naar een lokaal goede staat van instandhouding;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen een sluitende timing op te stellen met prioriteiten voor het vastleggen van de IHD voor alle SBZ-V;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin een timing met prioriteiten voor het vastleggen van de S-IHD voor alle SBZ-V werd opgenomen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat de problematiek rond de kalibratie van doelstellingen binnen de werkgroep kalibratie wordt behandeld, waarbij een duidelijke afweging met de lokale socio-economische context bij de kalibratie en de implementatie van de bosdoelstellingen wordt benadrukt;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de doelstellingen zijn geoptimaliseerd;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het gebruik van vorken voor de doelstellingen verwijzen naar de lopende kalibratie- en de implementatiefase van het IHD-proces en Inzake recreatie wijzen op het belang van een passende beoordeling, die de verenigbaarheid van geplande activiteiten en de S-IHD moet nagaan;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de vorken voor de Europees te beschermen habitats werden omgezet in unieke getallen en overwegende dat inzake de verwijzing naar de Passende beoordeling in de kwestie-werkgroep Passende beoordeling in samenwerking met de overlegpartners het instrument Passende beoordeling verder werd uitgewerkt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen aan ANB en INBO om na te gaan of: (1) de S-IHD het behoud van het areaal van Europees beschermde soorten en habitats voldoende verzekeren; en (2) de metapopulatie-criteria voldoende vervat zijn in de S-IHD;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van punt 1 van het bovenstaand advies bevestigt dat bij het plaatsen van doelen bij de specifieke instandhoudingsdoelstellingen maximaal rekening gehouden werd met het behoud

van areaal in kritische randhokken, dat in navolging van punt 2 van het bovenstaand advies reeds bij de opmaak van de Gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen rekening is gehouden met de metapopulatiebenadering, dat bij het plaatsen en bij de optimalisatie van de doelstellingen binnen de kalibratiewerkgroep gestreefd werd naar de creatie van grote kernen voor bronpopulaties voor fauna en dat het streven naar grote kernen ook werd vertaald volgens het principe "zuinig ruimtegebruik";

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen om tegen eind 2012 een concreet plan van aanpak uit te werken om de LSVI-tabellen aan te vullen met kensoortvereisten;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de doelgroepen een plan van aanpak heeft opgemaakt tot wijziging van de LSVI, waarin ook de aanvulling met de kensoortvereisten wordt opgenomen, dat dit plan van aanpak is opgenomen in de implementatienota;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 het belang van grensoverschrijdend overleg benadrukken;

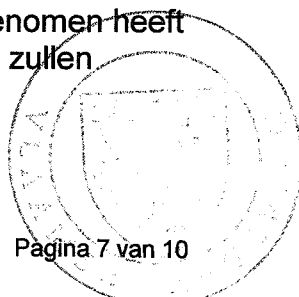
Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies benadrukt dat tijdens de implementatiefase overleg met alle betrokkenen zal gebeuren, dus ook grensoverschrijdend overleg indien dit opportuun is om een optimalisatie van inspanningen en resultaat te verkrijgen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 ervoor pleiten dat er snel antwoord gegeven wordt op de vraag op welke manier het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden. Het principe "de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" moet meer duidelijkheid krijgen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd, waarin werd uitgewerkt op welke wijze het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden en waarin het principe "de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" verder werd verduidelijkt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 suggereren dat het duidelijk geografisch lokaliseerbaar probleem van de drinkwatervoorziening in principe gebiedsgericht oplosbaar moet zijn;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners bij de optimalisatie van de instandhoudingsdoelen binnen de werkgroep kalibratie, het belang van de drinkwaterwinningen en de socio-economische context in overweging genomen heeft en dat tijdens de implementatiefase gebiedsgericht oplossingen gezocht zullen worden voor eventuele resterende problemen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 van oordeel zijn dat in gebieden met groene bestemmingen of in eigendom van een bovenlokale overheid er gekozen moet worden om in die gebieden maximale, bijhorende aantallen vogelsoorten als doelstelling op te nemen in het licht van zuinig ruimtegebruik, efficiëntie en “sterkste schouders, zwaarste lasten”.

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners binnen de kalibratiewerkgroep via het principe ‘sterkste schouders-zwaarste lasten’ de doelstellingen zo veel mogelijk binnen de terreinen van de terreinbeherende verenigingen en overheden heeft gealloceerd, dat deze terreinen in het algemeen terreinen met groene bestemmingen zijn, dat door de toepassing van het ‘principe zuinig ruimtegebruik’ ook de soortendoelstellingen hierdoor maximaal aan deze terreinen werden toegewezen, dat het Agentschap voor Natuur en Bos er op wijst dat een maximale toewijzing van doelstellingen louter op basis van eigendom en bestemming ingaat tegen het principe zuinig ruimtegebruik, tegen de juridische bepalingen uit onder meer de habitatrichtlijn en tegen de ecologische vereisten van de soorten en dat soorten alleen maar tot doel kunnen gesteld worden indien er geschikt leefgebied voorkomt of een geschikt leefgebied binnen mogelijk is, waarbij ook rekening moet gehouden worden met de meta-populatiecriteria;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 vragen om de afgesproken werkwijze rond kwaliteitsnormen voor habitats te volgen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners binnen de Vlaamse Overleggroep heeft afgesproken om de bedoelde habitatspecifieke kwaliteitsnormen te actualiseren en in samenwerking met de overlegpartners deze kwaliteitsnormen geherformuleerd heeft, dat deze geherformuleerde kwaliteitsnormen in voorliggend besluit werd opgenomen;

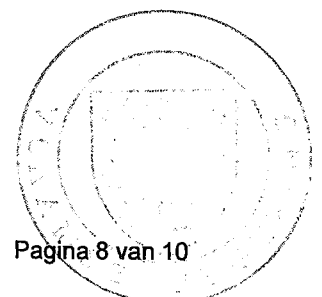
Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in het gemeenschappelijke advies 21-2012/04-2012, omtrent het discussiepunt Afstemming IHD met ruilverkaveling, adviseren de oplossing voor dit discussiepunt voor te bereiden binnen het grote kader van de kalibratiewerkgroep;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van bovenstaand gemeenschappelijke advies 21-2012/04-2012, omtrent het discussiepunt Afstemming IHD met ruilverkaveling, vaststelt dat de doelstellingen voor betrokken habitattypes 6410, 6430, 6510 en 91E0, na doorwerking van de besprekingen in de kalibratiewerkgroep en na optimalisatie in het kalibratiemodel in de kalibratiewerkgroep, grotendeels hetzelfde zijn gebleven;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Artikel 1. Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van artikel 4.4 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, hierna de Habitatrichtlijn te noemen.

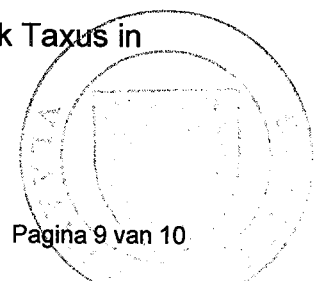
Art. 2. Het op de bijlage 1, die bij dit besluit is gevoegd, met de code BE2100020 aangemerkt gebied, genaamd Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop, dat ligt in de gemeenten Hoogstraten, Rijkevorsel en Merksplas, wordt aangewezen als speciale beschermingszone ter uitvoering van artikel 36bis, §9, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, hierna het Natuurdecreet te noemen, overeenkomstig de bepalingen van artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen.

Het gebied is een zeer divers gebied, gelegen in de Noorderkempen van de Provincie Antwerpen. Grosso modo is het een fijnzandig gebied met klei in de ondergrond, naar het noorden hellend. De stroomdalen van de natuurlijke waterlopen zijn smal en hebben een duidelijk dalkarakter. De hogere gronden (o.a. Wortel-Kolonie) bestonden voor de bebossingsgolf van 1832-1840 vooral uit vennenrijke droge en natte heide. In het gebied zijn zowel (oude) loofbossen bossen, beekvalleien, (pimpernel)graslanden, natte en droge heide, veenrelicten als dennenbossen aanwezig.

De oppervlakte van de speciale beschermingszone bedraagt 678 ha. De speciale beschermingszone bestaat uit vijf deelgebieden.

Art. 3. §1. Het gebied wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande habitats van bijlage I van het Natuurdecreet, met vermelding van hun Natura 2000-code, waarbij het teken "*" aangeeft dat het een prioritaire habitat betreft in de zin van de Habitatrichtlijn:

- 1° 3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitans en het Callitricho-Batrachion
- 2° 4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix
- 3° 4030 - Droge Europese heide
- 4° 6410 - Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae)
- 5° 6430- Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland
- 6° 6510 - Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)
- 7° 7140 - Overgangs- en trilveen
- 8° 7150 - Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion
- 9° 9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)

10° 9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten

11° 91E0* - Bossen op alluviale grond met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior
(Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

§2. Het gebied wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande soorten van bijlage II van het Natuurdecreet:

1° kamsalamander - Triturus cristatus

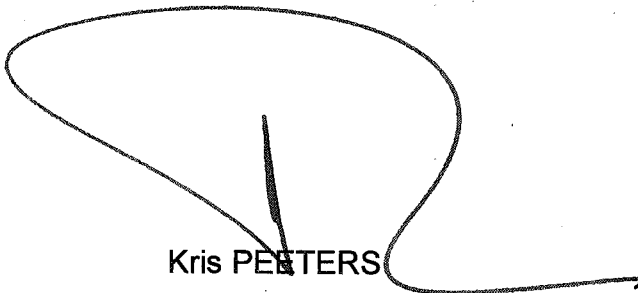
2° Gevlekte witsnuitlibel - Leucorrhinia pectoralis.

Art. 4. Overeenkomstig de bepalingen van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, worden de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van het gebied 'BE2100020 Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop', vermeld in bijlage 2, gevoegd bij dit besluit, vastgesteld.

Art. 5. De Vlaamse minister, bevoegd voor de landinrichting en het natuurbehoud, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

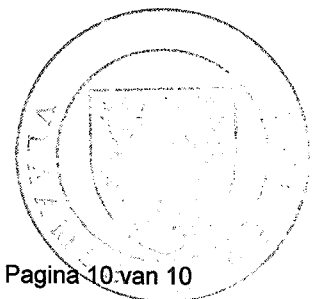

Joke SCHAUVLIEGE

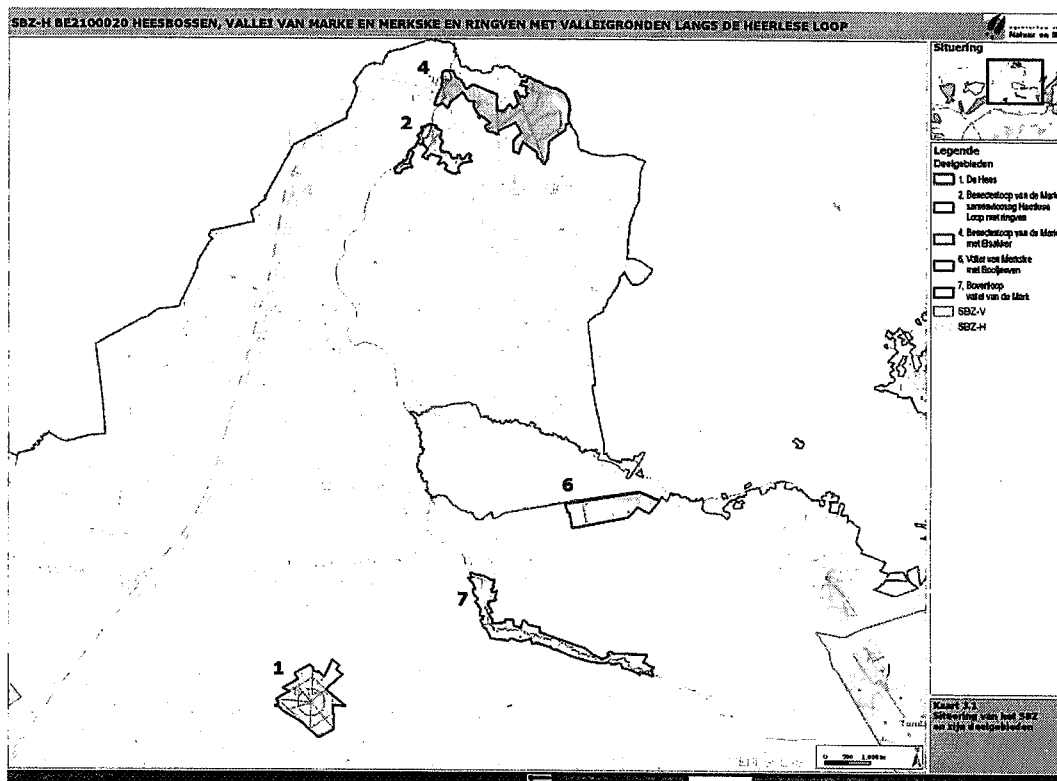
Eensluitend afschrift,

Liesbeth Van Snick
medewerker

Bijlage 1. Situering van de speciale beschermingszone met code BE2100019, genaamd 'Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop'

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2100020 Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop' en tot definitieve vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten,

Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

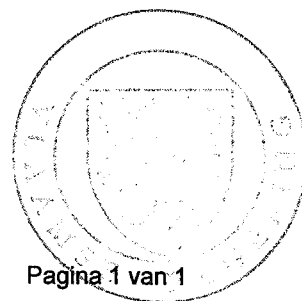
De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Joke SCHAUVLIEGE

Eensluidend afschrift,

~~Tom Struck~~

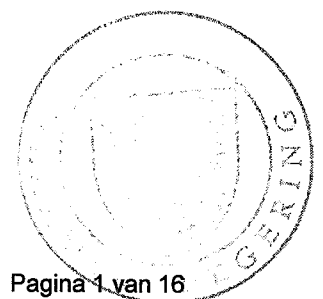
Liesbeth Van Saick
medewerker

Bijlage 2. De instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van de speciale beschermingszone met code BE2100020 genaamd 'Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop'

I. Instandhoudingsdoelstellingen

Legende	
Symbool	Omschrijving
↑	Het doel is een stijging van oppervlakte of populatiegrootte of een verbetering van de kwaliteit.
=	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit.

I.1. (Droge) Loofbossen

I.1.1 Beschrijving en doel op landschapsecologisch niveau

(Loof)Bossen zijn qua oppervlakte het belangrijkste landschapstype binnen dit habitatrictlijngebied. Door de kleine oppervlakte van het habitatrictlijngebied zijn ze op Vlaams niveau slechts als belangrijk aangeduid maar binnen het, overwegend agrarisch, gebied vormen het wel de belangrijkste natuurkernen. Ze vormen ook een buffer voor heide en veenrelict (bufferbossen en schermbossen). Deze bossen zijn belangrijk als habitat voor habitattypische soorten als **Rosse vleermuis (Dg 6 en 7)**, **Gewone grootoorvleermuis (Dg 6)**, **Grijze grootoorvleermuis (Dg 6)**, Bont dikkopje (Dg 4 en 6), Zwarte specht (Dg 2, 4 en Dg 6), Wespandief (Dg 1), Boomleeuwerik (combinatie met 4030, Dg 4 en 6), Nachtzwaluw (combinatie met 4030, Dg 4), Vinpootsalamander (Dg 4 en Dg 7).

Slechts 20% van de bossen binnen habitatrictlijngebied (80 ha) is momenteel habitatwaardig. Het boslandschap is belangrijk voor twee Europese habitattypes;

- de **oude Eiken-Berkenbossen op arme zandgrond** (9190¹) vormen de eerste climaxvegetatie bij bosontwikkeling op arme zandgronden.
- de **Eiken-beukenbossen op iets rijkere bodem** (9120²) vormen een volgend stadium in de bosontwikkeling en komen hier voor op een oud boslocatie (De Hees).

Het belangrijkste knelpunt voor de aanwezige habitatvlekken is de kwaliteit (versnippering, exoten, structuur, hoog aandeel naaldhout...).

Binnen dit gebied ligt de nadruk niet zo zeer op effectieve bosuitbreiding maar op een sterke kwaliteitsverbetering van de loofbossen en op de realisatie via omvorming van naaldhout van enkele grotere loofboskernen die goed gebufferd zijn en duurzame populaties van typische bossoorten kunnen bewerkstelligen. Daarnaast moet er ook aandacht zijn voor realisatie van enkele geleidelijke overgangen (structuurrijke mantel-zoom) naar heide en venbiotopen.

¹ Het betreft voluit habitattype 9190 - Oude zuurrinnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten

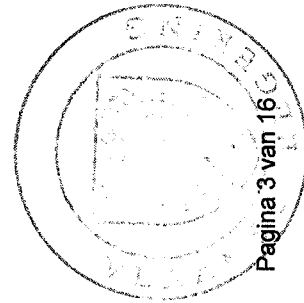
² Het betreft voluit 9120 Atlantische zuurrinnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)

Dit landschapstype omvat eveneens de combinatie van (loof)bos en het bosrijk kleinschalig compartimentlandschap t.h.v. het beschermd landschap 'Rijksweldadigheidskolonie Wortel'. Dit gebied is zeer belangrijk als jachthabitat voor de vleermuissoorten en als leefgebied voor Vinpootsalamander en **Kamsalamander**.

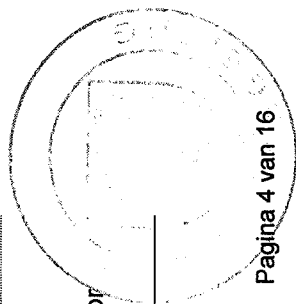
In de specifieke doelen hieronder belichten we eerst de habitattypes en dan de bijlagesoorten van de habitatrictlijn die gebonden zijn aan dit landschap. De bossen op alluviale gronden behoren in dit habitatrictlijngebied eerder tot het beekdallandschap en worden in het betreffende hoofdstuk besproken.

I.1.1 Doel per habitat en soort:

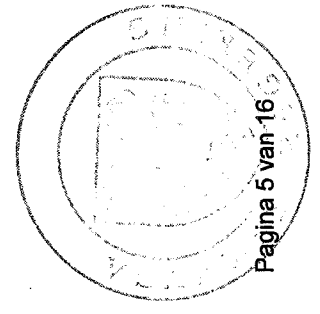
<i>Habitats</i>	<i>Doel</i>	<i>Toelichting</i>	<i>Doel</i>	<i>Toelichting</i>
-----------------	-------------	--------------------	-------------	--------------------

<p>9120 – Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms Taxus in de ondergroei</p> <p>9190 – Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met Quercus robur.</p>	<p>↑</p>	<p><u>Oppervlakte-doelstelling:</u></p> <p>Actueel 66 ha + toename tot 170 ha, met als richtwaarde voor bosuitbreiding 16 ha. Deze toename wordt gerealiseerd in deelgebied 1 (De Hees), deelgebied 4 (Elsakker) en deelgebied 6 (Wortelkolonie). In deelgebieden 1 en 4 wordt gestreefd naar een aangesloten oppervlakte habitatwaardig bos van minstens 50 ha.</p>	<p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vermindering van de bedekking met invasieve exoten tot maximum 10% - Voldoende spontane verjonging van de naaldhoutbestanden - Voldoende aantal sleutelsoorten en voldoende bedekking van de sleutelsoorten. - voldoende hoeveelheid dood hout en oude bomen. <p>Voorkomen van verruiging en vergrassing</p>
<p>Soorten</p>	<p>Doel</p>	<p>Toelichting</p>	<p>Toelichting</p>
<p>Vleermuizen: (Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis, Gewone</p>	<p>=</p>	<p><u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Instandhouding van de aanwezige populaties.</p>	<p><u>Doel:</u></p> <p>Hoger aantal dode bomen als verblijfplaats voor vleermuizen in zowel zomer als winter zoals</p>

<p>grootoorleermuis, Grijze grootoorleermuis)</p>		<p>Doelstellingen voor deze bijlagesoorten overlappen met de doelstellingen voor habitattypes 9120 en 9190.</p>	<p>geformuleerd bij de doelstellingen voor habitattype 9190 en 9120. Instandhouding en versterking van het kleinschalige landschap.</p>
---	--	---	--

I.2. Beekdallandschap

I.2.1 Beschrijving en doel op landschapsecologisch niveau

Dit halfnatuurlijk landschap bestaat uit een beek met een natuurlijke waterhuishouding en in de vallei een mozaïek van veldrusgraslanden, glanshavergraslanden³ en dotterbloemgraslanden, afgewisseld met elzenbroekbossen⁴, ruigtes en poelen. Dit landschap biedt kansen aan aanwezige bijlagesoorten⁵ als **Kamsalamander** (Dg 6), Kleine modderkruiper (Merkske), **IJsvogel** (Dg 2) en Blauwborst (Dg 6), **Rosse vleermuis** (Dg 6 en Dg 7), **Watervleermuis** (Dg 6) en **Ruige dwergvleermuis** (Dg 4, Dg 6 en Dg 7) maar ook aan habitattypische soorten als Bosbeekjuffer (Dg 4 en Dg 6), Weidebeekjuffer (Dg 4 en 6), Zompsprinkhaan (Dg 2) en Moerassprinkhaan (Dg 2).

Om een goede staat van instandhouding van de aanwezige valleihabitattypes te bereiken is een sterke toename van de oppervlaktes noodzakelijk. Een essentiële randvoorwaarde voor de goede ontwikkeling van het beekdallandschap is een goede waterkwaliteit en een natuurlijke waterhuishouding. Hiervoor is het vermijden van directe inspoeling van nutriëntenrijk water in de waterloop van belang hetzij door lozingen hetzij door uitspoeling van nutriënten van landbouwgronden. Belangrijke randvoorwaarden voor een goede ontwikkeling van dit landschap zijn een goede waterkwaliteit, een (lokaal) intact grondwatersysteem (voldoende kwel en beperkte drainage) en een kwaliteitsvolle beekstructuur met natuurlijk overstromingsregime.

De vallei van de Boven-Mark is de enige plaats met ruimte voor de ontwikkeling van een halfnatuurlijk beekdallandschap met ruimte voor natuurlijke overstromingen en voldoende variatie in vallebiotopen. Er wordt gestreefd naar een mozaïek (120 ha) van ca. 1/3 elzenbroekbos (91E0) en ca. 1/3 halfnatuurlijke graslanden (6510_hus, 6410_ve, rbbhc), het resterende derde bestaat uit poelen, sloten, ruigtes (6430 en rbbhf), wilgenstruwelen (rbbst), rietmoeras (rbbmr), ... die overstromen vanuit een structuurrijke waterloop met een goede waterkwaliteit. Deze beekdalmozaïek sluit aan bij het de doelstellingen van de relictzone 'Bovenloop van de Mark' om het landschap gesloten en de percelen kleinschalig te houden. Dit creëert kansen voor amfibieën als Vinpootsalamander en **Kamsalamander**. Langs de Beneden-Mark is de ruimte eerder beperkt. Hier wordt ingezet op toename van de glanshavergraslanden met Grote pimperl.

In de specifieke doelen hieronder belichten we eerst de habitattypes en dan de bijlagesoorten van de habitatrictlijn die gebonden zijn aan dit landschap.

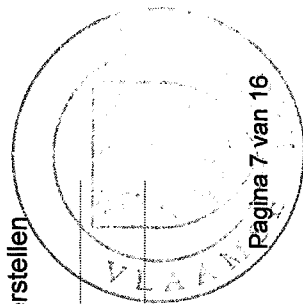
³ Het betreft voluit 6510_hus Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*), subtype *Glanshaverhooiland met Grote pimperl*.

⁴ Het betreft voluit 91E0 Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

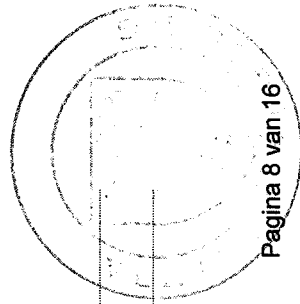
⁵ Habitatrictlijn én vogelrichtlijn

I.2.2 Doel per habitat en soort:

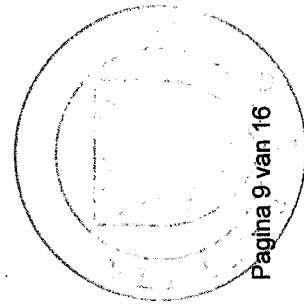
Habitats	Doel	Toelichting	Doel	Toelichting
3260 – Submontane en Laaglandrivieren met vegetaties behorende tot Ranunculus fluitantis en het Callitriche-Batrachion	↑	<p><u>Oppervlakte</u>doelstelling:</p> <p>Toename van het habitat van actueel 0,8 (3 km) ha naar 4,3 ha (14 km). Dit omvat het volledige traject van de Strijbeekse Loop, de Mark en de Heerlese loop binnen habitatrichtingsgebied.</p>	↑	<p><u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn:</p> <p>Verhogen van het bodempeil voor de binnen habitatrichtingsgebied gelegen trajecten van de Strijbeekse Loop, de Boven-Mark en de Heerlese Loop.</p> <p>Verhogen van de structuurkwaliteit van de Beneden-Mark.</p> <p>Hooguit matig eutroof water met een lage stikstof- en fosforconcentratie, lage concentratie bestrijdingsmiddelen en lage sedimentvracht.</p> <p>Natuurlijke beekstructuur (meandering, afwisseling sedimentfracties, ...).</p> <p>Verhoging van de instroom van kwelwater in waterlopen met potenties voor verbetering of toename van het habitattype.</p>
6410_ ve – Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae)_ subtype veldrusgrasland	↑	<p><u>Oppervlakte</u>doelstelling:</p> <p>Actuele oppervlakte is amper 0,02 ha. Toename van de oppervlakte veldrusgraslanden tot 1 ha.</p>	↑	<p><u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Verlaging van de voedselrijkdom van de aanwezige graslanden.</p> <p>Verzuring en verdroging tegengaan door herstellen of in stand houden van lokale kwel.</p>
6510_hus –	↑	<p><u>Oppervlakte</u>doelstelling:</p>	↑	<p><u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p>

<p>Glanshavergraslanden met Grote pimpernel</p>		<p>Actuele oppervlakte is 0,5 ha. Toename van de oppervlakte glanshavergraslanden met grote pimpernel in de vallei van de Mark met 15 ha.</p> <p>Ontwikkeling van ten minste één schraal graslandcomplex van 30 ha.</p>		<p>Soortelijke onbemeste graslanden met frequent voorkomen van Grote pimpernel</p> <p>Herstellen of in stand houden van lokale kwel (GVG ≥ 70 cm onder maaiveld, GLG ≥ 80 cm onder maaiveld).</p> <p>Natuurlijk overstromingsregime met niet vervuild water.</p>
<p>6430 – Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland</p>	<p>= (1)</p>	<p><u>Oppervlakte</u>doelstelling: Actuele oppervlakte is 1 ha. Beperkte toename van de oppervlakte door verbetering van de kwaliteit van de aanwezige moerasspirearuigtes (rbbhf).</p>	<p>↑</p>	<p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Verbeteren van de waterkwaliteit.</p> <p>Periodieke overstroming van moerasspirearuigtes (rbbhf) langs waterlopen.</p> <p>Behoud en verbinding van de oppervlaktes moerasspirearuigtes (rbbhf).</p>
<p>7140_meso – Overgangs- en trilveen - mineraalarm circumneutraal overgangsveen</p>	<p>=</p>	<p><u>Oppervlakte</u>doelstelling:</p> <p>Doel gedekt door bovenstaande doelstellingen.</p>	<p>=</p>	<p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Doel gedekt door bovenstaande doelstellingen.</p>
<p>91E0* – Bossen op alluviale grond met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-padijon, Alnion incanae, Salicion albae) – prioritair habitattyp</p>	<p>↑</p>	<p>Actueel 16 ha + toename tot 61 ha, met als richtwaarde voor bosuitbreiding 27 ha. Ongeveer 3/4 van deze toename zal gerealiseerd worden in de vallei van de Boven-Mark (deelgebied 7).</p>	<p>↑</p>	<p>Globaal wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verhogen van het aandeel dood hout en het aandeel sleutelsoorten. - Herstellen of in stand houden van lokale kwel. - Natuurlijk overstromingsregime met niet vervuild water. - Tegengaan eutrofiëring.
<p>Soorten</p>	<p>Doel</p>	<p>Toelichting</p>	<p>Doel</p>	<p>Toelichting</p>

<p>Kamsalamander – <i>Triturus cristatus</i></p>	<p>↑</p>	<p><u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Behoud van de soort op de actuele locaties.</p> <p>Ontwikkeling van een populatie van meer dan 50 adulte dieren in Wortel (Dg 6 en Dg 7).</p>	<p>↑</p> <p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Waterbiotoop</p> <ul style="list-style-type: none"> - niet beschaduwde, visvrije waterpartij, rijk aan waterplanten. - creatie van minstens twee, voor Kamsalamander geschikte, poelcomplexen (3-5 poelen, niet beschaduwde, visvrij, rijk aan waterplanten) in Wortel. <p>Landbiotoop</p> <ul style="list-style-type: none"> - instandhouding en toename van het kleinschalig landschap (ruigten, struwelen, houtwallen, ...). <p>Dit moet zo goed mogelijk aansluiten bij de voortplantingsbiotopen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - instandhouding en versterking van rbsf (wilgenstruwelen).
<p>Vleermuizen</p> <p>(Rosse vleermuis – <i>Nyctalus noctula</i>, Ruige dwergvleermuis – <i>Pipistrellus nathusii</i>, Watervleermuis – <i>Myotis daubentonii</i>)</p>	<p>=</p>	<p><u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Behoud van de bestaande populaties.</p> <p>Doelstellingen voor deze bijlagesoorten overlappen met de doelstellingen voor habitattypes 91E0, 6510 en kamsalamander.</p>	<p>↑</p> <p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Behoud oude bomen (toekomstbomen), open plekken en geleidelijke bosranden, vooral nabij open waterpartijen.</p> <p>Verbetering kwaliteit waterpartijen.</p> <p>Verhoging van het aantal oude en dode bomen in de bossen zoals geformuleerd bij habitattype 91E0, en 9190.</p>

I.3. Heide met vennen en (overgangs)venen.

I.2.1 Beschrijving en doel op landschapsecologisch niveau

Het heidelandschap is belangrijk voor een reeks van habitattypes, soorten en regionaal belangrijke biotopen waaronder:

- droge heide (4030), vochtige heide (4010), overgangsvenen (7140_oli) en pioniergemeenschappen met snavelbies (7150)
- **Gevlekte witsnuitlibel, Poelkikker**, Vinpootsalamander, Gerande oeverspin, Venglazenmaker, Noordse witsnuitlibel, Venwitsnuitlibel, Koraaljuffer, Tengere Pantserjuffer, Heidesabelsprinkhaan, Zompsprinkhaan en Groentje
- In combinatie met het habitatype 9190 is het heidelandschap belangrijk voor soorten als **Nachtzwaluw** (Dg 4) en **Boomleeuwerik** (Dg 4 en 6)
- Gagelstruwelen (Rbbsm), vochtig wigenstruweel op venige of zure bodem (rbbs0), (niet habitatwaardige) heidevennen

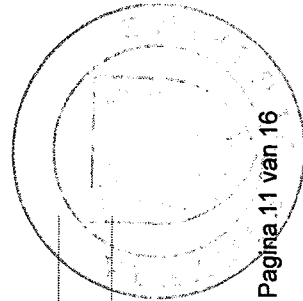
Ondanks de kleine oppervlakte komen in het gebied een aantal bijzonder waardevolle verlandingsvegetaties met veel flora en soortenrijke heiderelicten met sterk bedreigde sleutelsoorten voor. De belangrijkste herstelopgave is het lokaal uitbreiden en verbinden van de aanwezige biotopen om een duurzame instandhouding te verzekeren. Daarnaast is het noodzakelijk om spontane verbossing van heidehabitats tegen te gaan.

Kwaliteitsverbetering heeft vooral betrekking op buffering tegen externe invloeden en herstel van de lokale hydrologie. Voor de zeer waardevolle verlandingsvegetaties is verhoging van het aandeel kwelwater door lokale ontbossingen noodzakelijk, waardoor ook lokaal de oppervlakte natte heide of moeras kan uitbreiden.

I.2.2 Doel per habitat en soort:

Habitats	Doel	Toelichting	Doel	Toelichting
4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met <i>Erica tetralix</i>	↑	<u>Oppervlakte</u> <u>doelstelling</u> : Toename van de bestaande oppervlakte (0,53 ha) met 22 ha door omvorming.	↑	<u>Kwaliteitsdoelstelling</u> : Globaal wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn:
+ 7150 – Slenken in veengronden met vegetatie behorende tot het Rhynchosporion.		In de Elsakker (Dg 4) en Wortel-Kolonie (Dg 6) wordt gestreefd naar minstens één aangesloten kern van 5 à 10 ha. Lokaal herstel in de randzones van het		- Beperkte aanwezigheid van Pijpenstrootje - Beperkte aanwezigheid van boomopslag - Natuurlijke hydrologie Behoud van voldoende plagplaatsen in natte heide.

		<p>Ringven (Dg 2) en het Veen van Duprez (Dg 4).</p> <p>Ontwikkelingsmogelijkheden voor het habitattypen 7150 op plagplekken in de vochtige heide.</p>		
<p>4030 – Droge Europese Heide</p>	<p>= / ↑</p>	<p><u>Oppervlakte</u>doelstelling:</p> <p>Toename van de bestaande oppervlakte (16 ha) met 10 ha tot 26 ha via omvorming van bestaande habitatfragmenten met als doel deze te verbinden.</p> <p>In de Elsaker (Dg 4) en Wortel-Kolonie (Dg 6) wordt gestreefd naar minstens één aangesloten kern van 5 à 10 ha.</p> <p>Instandhouding van de oppervlakte in De Hees (Dg 1).</p>	<p>↑</p>	<p><u>Kwaliteitsdoelstelling</u> :</p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beperkte aanwezigheid van Pijpenstrootje - Beperkte aanwezigheid van boomopslag - Aanwezigheid verschillende ouderdomsstadia
<p>7140_oli – Oligotroof overgangsvveen.</p>	<p>↑</p>	<p><u>Oppervlakte</u>doelstelling:</p> <p>Actuele oppervlakte is 0,8 ha. Toename van de oppervlakte van elke kern oligotroof zuur overgangsvveen (Ringven, Veen van Duprez en ven op de Elsaker) tot 0,5 ha. Dit betekent een totale toename van het habitat tot 2 ha.</p> <p>Elke kern is gelegen in een moeras met een minimum oppervlakte van 1ha.</p> <p>Instandhouding en verbetering van het netwerk van grensoverschrijdende kwaliteitsvolle overgangsvveenen.</p>	<p>↑</p>	<p><u>Kwaliteitsdoelstelling</u>:</p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beperkte aanwezigheid van Pijpenstrootje - Beperkte aanwezigheid van boomopslag - De grondwaterafval is vrijwel het gehele jaar rond het maaiveld en oligotroof
<p>Soorten</p>	<p>Doel</p>	<p>Toelichting</p>	<p>Doel</p>	<p>Toelichting</p>

<p>Poelikker – <i>Pelophylax lessonae</i></p>	<p>↑</p>	<p><u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Nastreven van een duurzame kernpopulatie (200 roepende mannetjes) in deelgebied 4 (Elsakker – Duprez) en deelgebied 6 (Wortel-Kolonie).</p>	<p>↑</p>	<p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Verbetering van de kwaliteit van de aanwezige vennen in de heide en poelen als habitat voor deze soort.</p> <p>Nadruk op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedekking met drijvende en ondergedoken waterplanten van 10-70% • Lage, natuurlijke visstand voor bepaalde wateren • Oligotroof of mesotroof water
<p>Gevlekte witsnuitibel – <i>Leucorrhinia pectoralis</i></p>	<p>↑</p>	<p><u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Satellietpopulatie in Wortel-Kolonie (Dg 6) met uitbreidingsmogelijkheden naar de Elsakker (Dg 4).</p> <p>Streven naar een cluster van gebieden met verlandingsvegetaties die fungeren als leefgebied.</p>	<p>↑</p>	<p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (vennen en verlandingsvegetaties) zoals vermeld bij Poelikker en 7140_oi.</p> <p>Verbetering van de kwaliteit in de aanwezige cluster van verlandingsvegetaties (hydrologie, vergrassing, ...), zodat er gevarieerde verlandingsvegetaties ontstaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 25-50% open waterzone, enkel door toename van habitatvlekken (niet door verwijderen veenmosbulten of ten koste van de ontwikkeling hiervan!). • langzame verlanding

II. Prioriteiten:

1. Reddingsmaatregelen voor de veenhabitats

Rondom elke kern oligotroof zuur overgangsvveen dient de lokale hydrologie hersteld te worden. Dit vereist dempen of verondiepen van lokale greppels. Boomopslag op en rondom de veenhabitats wordt verwijderd waarbij een open moeraspartij van circa 1 ha ontstaat. Ook nabijgelegen naaldbossen worden omgevormd naar loofbos. Daarnaast dient men de veentjes te bufferen tegen het inwaaien van nutriënten en tegen aanvoer van nutriënten via grondwater.

2. Herstel van natuurlijk beekdallandschap

In de vallei van de bovenloop van de Mark wordt in kader van de ruijverkaveling Rijkvorsel-Wortel een aaneengesloten beekdallandschap van 120 ha hersteld. Dit vergt maatregelen voor herstel van de natuurlijke waterhuishouding en het instellen van een natuurgericht beheer waarbij men mikt op circa 40 ha halfnatuurlijke graslanden, 40 ha valleibos en 40 ha overige beek- en moerasbiotopen. Deze inspanning is in lijn met de doelstellingen van de reliczone 'Vallei van de Boven-Mark'.

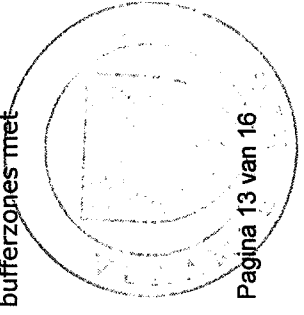
3. Inrichtingsmaatregelen voor glanshavergraslanden met grote pimpernel

Een vergroting van de oppervlakte van dit habitatype met 15 ha binnen het habitatrictijgebied is noodzakelijk. De mogelijkheden voor herstel zijn het grootst op kwelrijke locaties die aansluiten bij bestaande graslandhabitats. Herstel van dit habitat vraagt stopzetting van bemesting op of in de onmiddellijke nabijheid van deze graslanden en ophieven van het herbicidegebruik. Een aangepast maairegime en voorkomen van bodemcompressie zijn nodig om deze graslanden te laten ontwikkelen. Deze inspanning kan gerealiseerd worden door ANB of in samenwerking met landbouwers of het gemeentebestuur van Hoogstraten.

4. Verbetering van de waterkwaliteit van de waterlopen

Verbetering van de waterkwaliteit gebeurt door de combinatie van volgende inspanningen:

- Optimalisatie en uitbreiding van de waterzuiveringinfrastructuur en aanleg van gescheiden rioleringsstelsels;
- Vermindering van de lozingen in oppervlaktewater en het saneren van overstorten;
- Afbakenen van oeverstroken tussen waterlopen en de aanpalende landbouwgronden; volgens Van der Welle & Decler 2001 hebben bufferzones met natuur als hoofd functie een minimum breedte van 10 m.

- In zones met pimpernelgraslanden streeft men naar herstel van de lokale hydrologie door o.m. het verhogen van het gehalte aan kwelwater.

5. Herstel van heide en vennen

In het domeinbos van de Elsaker en in Wortel-Kolonie worden twee grotere heidekernen hersteld door ANB, voornamelijk door omvorming van naaldbos. In Wortel-Kolonie gebeurt dit in kader van de ruilverkaveling Zondereigen. Daarnaast wordt herstel van de natuurlijke waterhuishouding en aangepast vennenbeheer voorzien.

De realisatie hiervan gebeurt door ANB, conform het beheerplan voor de Elsaker en volgens de beheervisie voor de ANB-eigendommen in Wortel-Kolonie.

Daarnaast is een aangepast heidebeheer nodig. Dit gebeurt grotendeels door ANB. In het privé-bos van De Hees wordt 1 ha heidebeheer langs dreven voorzien. Deze inspanning kan gerealiseerd worden in combinatie met het bosbeheer.

6. Herstelmaatregelen voor Poelkikker, Gevlekte witsnuitlibel en Kamsalamander

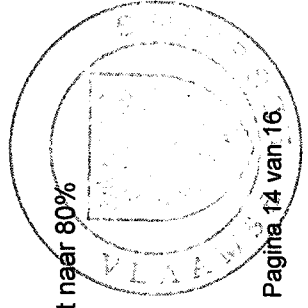
Herstel van de populaties van Gevlekte Witsnuitlibel en Poelkikker vraagt een waaiertje aan maatregelen, die grotendeels gedekt zijn door hoger genoemde inspanningen (herstel van heide en vennen en reddingsmaatregelen voor veenhabitats). Daarenboven is het noodzakelijk om deze vennen zoveel mogelijk mogelijk visvrij te houden en zoveel mogelijk waterplantenvegetaties en verlandingsvegetaties te ontwikkelen.

De inspanningen voor Kamsalamander zijn eveneens reeds grotendeels gedekt door hoger genoemde inspanningen (herstel beekdallandschap met aanleg van poelcomplexen). Bijkomend is het aangewezen dat de migratieroutes tussen deelgebied 6 (Wortel-Kolonie) en deelgebied 7 (Vallei Boven-Mark) in stand gehouden en eventueel versterkt worden.

7. Versterking, uitbreiding en verbinding van de huidige boskernen

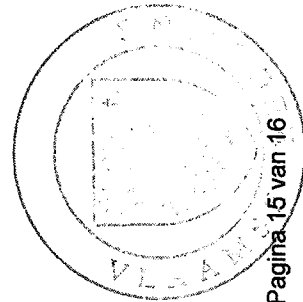
De realisatie van de extra oppervlakte boshabitats gebeurt grotendeels door omvorming van naalddhoutbestanden naar loofbos. Effectieve bosuitbreiding wordt vooral voorzien in de vallei van de Boven-Mark, waar in kader van de ruilverkaveling Rijkvorsel-Wortel een aanzienlijke bosuitbreiding voorzien wordt van alluviaal bos.

Het grootste deel van de omvormingen wordt gerealiseerd door ANB in de domeinbossen van Wortel-Kolonie en de Elsaker, waarbij men streeft naar 80% inheems loofhout.

Gezien de uitzonderlijke waarde van de Heesbossen streeft men hier naar een omvorming van naaldhoutbestanden naar loofbos en een aangepast bosbeheer, gericht op verhoging van de structuurrijkdom. Dit moet gebeuren in overleg met de privé-eigenaar.

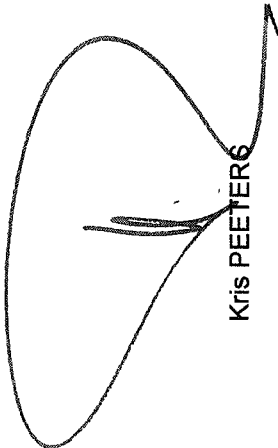
Voor de overige privé-bossen kunnen de doelstellingen gehaald worden via toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer.

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2100020 Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop' en tot definitieve vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten,

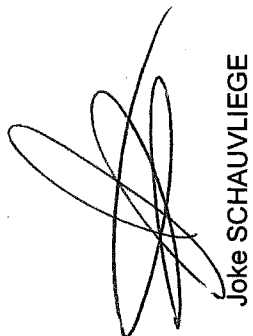
Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Joke SCHAUVLIEGE

Eensluidend afschrift,

Liesbeth Van Snick
medewerker

